

**ZESZYT
NAUCZYCIELA**

Scenariusze zajęć dla uczniów z autyzmem

FORUM

Spis treści

Wstęp	4
Rozdział 1. Scenariusze zajęć dla uczniów z autyzmem na etapie edukacji wczesnoszkolnej	6
Scenariusz 1 – W sklepie	6
Scenariusz 2 – Zwierzęta domowe	13
Scenariusz 3 – Zawody	21
Rozdział 2. Scenariusze zajęć dla uczniów z autyzmem na etapie szkoły podstawowej	28
Scenariusz 1 – Liczę pieniądze	28
Scenariusz 2 – Robię zakupy	33
Scenariusz 3 – Robię budyń	38
Rozdział 3. Scenariusze zajęć dla uczniów z autyzmem w klasach ponadpodstawowych	43
Scenariusz 1 – Szukam pracy	43
Scenariusz 2 – Odżywiam się zdrowo	47
Scenariusz 3 – Spędzam czas wolny poza domem	52

Wstęp

Autyzm jest całościowym zaburzeniem rozwoju. Objawia się w różny sposób. Jednak deficyty widoczne są szczególnie w trzech obszarach:

- komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
- nawiązywaniu kontaktów społecznych,
- wyborze zainteresowań i aktywności (zazwyczaj jest bardzo wąski).

Najczęściej autyzm sprzężony jest z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub lekkim. Pojawiają się także problemy z niedowrażliwością lub nadwrażliwością dotykową, słuchową i wzrokową.

W kształceniu uczniów z autyzmem bardzo ważna jest prawidłowa diagnoza. Zalecenia do pracy zawarte są w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Na jego podstawie powstaje indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dostosowany do potrzeb i możliwości konkretnego ucznia, dlatego jest podstawowym dokumentem zawierającym zalecenia do pracy. Wszystkie działania realizowane przez nauczycieli i specjalistów mają na celu wsparcie najbardziej zaburzonych obszarów oraz maksymalne usprawnienie funkcjonowania ucznia. Dodatkowo, uczniowie realizują podstawę programową w zależności od stopnia niepełnosprawności.

Publikacja zawiera scenariusze przeznaczone do pracy z uczniami z autyzmem. Zadania w nich zawarte oparte są głównie na celach programowych, takich jak:

- kształtowanie umiejętności posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie,
- rozwijanie możliwości komunikacyjnych ucznia w celu możliwie najpełniejszego porozumiewania się ze światem zewnętrznym,
- bycie odbiorcą i nadawcą komunikatów werbalnych i niewerbalnych,
- rozwijanie samodzielności w zakresie samoobsługi,
- rozwijanie umiejętności obserwowania otoczenia, analizowania go, wyciągania wniosków,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych,
- rozwijanie zainteresowań, wybór spędzania czasu wolnego,
- kształtowanie rozumienia pojęć matematycznych,
- doskonalenie kompetencji społecznych pozwalających zbudować samego siebie i pokonać lęk przed otoczeniem,
- rozwijanie zaradności, wspomaganie autonomii i niezależności życiowej uczniów,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych,
- poznawanie otoczenia obiektów i miejsc, z których uczeń korzysta i będzie korzystał w przyszłości.

Ponadto w scenariuszach umieszczonych w publikacji skupiono się przede wszystkim na obszarach, w których uczniowie z autyzmem wymagają szczególnego wsparcia. Są to następujące obszary:

- **Umiejętności społeczne** – poznawanie otaczającego świata. Nabywanie i rozwijanie konkretnych umiejętności potrzebnych do nawiązywania i utrzymywania relacji społecznych. Kształtowanie umiejętności autoprezentacji, a także nauka konkretnych zachowań stosownych do sytuacji.

- **Komunikacja** – nauka porozumiewania się z otoczeniem w możliwie największym stopniu. Bycie nadawcą i odbiorcą komunikatów werbalnych i niewerbalnych. Rozumienie poleceń słownych i instrukcji. Kształtowanie umiejętności uważnego słuchania oraz tworzenia adekwatnych wypowiedzi.
- **Samodzielność** – usprawnianie czynności samoobsługowych. Wspieranie w wyborze aktywności podejmowanych w wolnym czasie. Przebywanie w miejscach publicznych, robienie zakupów. Umiejętność przygotowywania i spożywania posiłków. Korzystanie z planów aktywności pozwalających na zwiększenie samodzielności.

Niniejsze scenariusze mogą być wykorzystane podczas zajęć rewalidacyjnych, specjalistycznych oraz innych o charakterze terapeutycznym, a także na różnych poziomach edukacyjnych, z podziałem na:

- uczniów klas I–III z autyzmem oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym,
- uczniów klas IV–VIII z autyzmem oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym,
- uczniów klas ponadpodstawowych z autyzmem oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym.

Rozdział 1. Scenariusze zajęć dla uczniów z autyzmem na etapie edukacji wczesnoszkolnej

Scenariusz 1	
Temat: W sklepie	
Cele ogólne	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie rozwijanie rozumienia zjawisk społecznych i gospodarczych oraz umiejętności formułowania wniosków i spostrzeżeń kształtowanie umiejętności respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> uczenie wykonywania zadań według usłyszonej instrukcji rozdzielanie rodzajów sklepów, podawanie ich nazw i produktów, które można w nich kupić rozwijanie umiejętności porządkowania swojej wypowiedzi, omawiania treści tekstu lub ilustracji, nadawania znaczenia i tytułu obrazom kształtowanie obiektów i różnych elementów środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy
Metody i techniki pracy	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa kierowana zabawa ruchowa spontaniczne wypowiedzi podpowiedzi wizualne
Pomoce dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> przybory do pisania i rysowania nożyczki klej duży arkusz papieru karta pracy nr 1: <i>Gesty</i> karta pracy nr 2: <i>Sklepy</i> karta pracy nr 3: <i>Gdzie kupię?</i> karta pracy nr 4: <i>Sklep obuwniczy</i> karta pracy nr 5: <i>Sklep odzieżowy 1</i> karta pracy nr 6: <i>Sklep odzieżowy 2</i>
Czas trwania	<ul style="list-style-type: none"> 2 × 45 minut

Adresaci

Uczniowie z autyzmem lub niepełnosprawnością sprzężoną (niepełnosprawność intelektualna stopnia lekkiego lub umiarkowanego i autyzm) z klas I–III szkoły podstawowej objęci indywidualnymi lub grupowymi zajęciami rewalidacyjnymi.

Przebieg zajęć

Część wstępna:

Prowadzący po kolei wita uczniów, zwracając się do każdego z nich po imieniu i prosząc, aby wybrał jeden z gestów (karta pracy nr 1) i odtworzył go. Koledzy go naśladują. Uczestnicy mogą także wymyślić własny gest, którym przywitają pozostałych.